

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIALIS SZÖVETSEG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KOZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva negyedévre 1 kor. 80 fillér.
Vidéken postán küldve negyedévre 3 kor. 60 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ

Dr. VERÉB GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Bákocsi-utca 30. sz. Telefonszám 300.
Kéziratok nem adathak vissza.
Hirdetések arányában szerint.

Feltámadott.

Minél többször ismétlődik meg az Ur feltámadásának emléknapja, az értelem és érzélem világának annál őrtásibb birodalma terül el körülé. A tudás gyarapodása és az érzélem nemesedése mind valamennyi fáklyafény, újabb és újabb csodákat tár elénk az Ur feltámadásának birodalmában. Mikor a tudás farizeusai és érzelmek hipokritái gögjükben elavult dolgok lomtáként mutatnak erre a birodalomra, akkor a haladó tudomány és tisztuló érzélem a lomtákak gunyolt kincses birodalom végtelen értékű drágaköveiről verik vissza fényüket, hogy e birodalom központját, aki valóság: az Istenfiát és ennek isteni és megdönthetetlen földi alapítását, a végtelen és halandót összekötő tökéletes és romolhatatlan alkotást övezze glóriával.

Halálra kész hit és önfeláldozásra hivatott szeretet dolgoztak e birodalom megalapozásán. A végtelenben élő érzelmek csodás zürzavara; mely lángelmék által szervezett társadalmak ellen küzdött még csak az érzelmekben élő új rendért és társadalmak új birodalmiért. Csodás zürzavar, mely megingatta még azt a kösziklét is, akire a feltámadott Krisztus egyházát alapította. Meg kellett jelennie a feltámadottnak a Rómából menekülő Péter előtt, hogy ez leborulva előtte, kérdésére:

— Hova mész uram? meghalíhassa a feleletet:

— Megyek, hogy ismét fölfeszítessem magamat.

Es Péter most már öntudatos boldogsággal tért vissza folytatni a megalapozás munkáját, mert ismét megtudta, hogy a feltámadott él örökké és örökké él benne és általa minden, hogy a lerombolt munka az alapozás megerősítése, hogy a lerombolt élet a tökéletes élet kezdete. Kiontott vére a szeretet és a hit munkáját is öntudatosá elegendette.

A hit fényében látó elmék maguk köré gyűjtötték a tudományt és az igazítás részesevé nevelték. A szeretet melegében élő érzelmek maguk köré gyűjtötték a tömeget, hogy részesevé lehessen az igazlító tudománynak. Kezdt kialakulni a meggyőződéses hit, mely az élet milliónyi változtaiban, megszámlálhatatlan utvesztőiben sohasem tévesztette szem elől a feltámadott feje körül fénylő és helyesen egyedül irányító utmutatást: én vagyok az ut, az igazság és az élet.

Az idők rohanása társadalmakat alakított át, vallásokat alapított, ismeretlen valóságokkal ismertetett meg, rendszert

rendszerre rombolt és épített, bámulatos magaslata emelte a tudást, ellette a természet titkait, utat szabott a csillagoknak, vissza-ismáta a természetet és sokszor mindent azért, hogy megtagadhassa a Feltámadot-tat. A kezdet hitének és szeretetének csodás zürzavarát a tudás csodás, csábító chaoszával iparkodott helyettesíteni, még vér-ranuk árán is. A tudomány örökkévalónak hirdette az életet az anyag metamorfózisában.

Az erkölcsi érzelmeket a természetimá-dás trónjáról proklamálta szent és sérthetetlen anyagi törvényeknek. Az embert istenséggé emelte az istenített természettel való egységében. Meghódította a levegőtengert.

De mindez a munka, melyet a tagadás társadalmának megalapozására akartak fordítani, nem nekik adott igazat. A kábitó zürzavarban az emberiség, az élet régi maradt. Ha istenséggé emelték is, mégis csak jogot keresett; ha örökkévalónak hirdették is az életet a természet csodás metamorfózisában, mégis csak az időben akart élni akár társának kárán is. Ha érzelmeket sérthetetlen egységes természeti törvényeknek proklamál-ták is, mégis csak önösen magyarázták a törvényeket. Ha egyenlőséget írtak is a törvénykönyvekbe, mégis csak kérélyhetetlen és gyűlöletet keltő hatalmakat szentesítettek. Ha magasalták is a tudomány mindenha-tóságát, mégis csak a tudományegyetem-ben elkülönítő falanszokat létesítettek. A technika gazdaságával a nyomort ingerelték, erejével egyenlőtlenséget nemzettek. A tökéletesedésre törő tudás megszámlálha-talan problémákkal fejlesztett vissza.

Hanem minde mefisztoi munka zaja nem tudta megsikíteni az emberi valót. A mefisztoi elmék fénye nem tudta megvakítani a lelkek látását. A mefisztoi érzelmek kohója nem tudta salakká olvasztani az erkölcsök gyémántját. A lelkek és érzelmek szüntelen forrongásában mindig bekövetkezett a csend, melyben végigharsogta a világegyetemet ez az egyetlen szó: feltá-madott. E szóra megnyiták a vakok szem-ei, tekintetük rászegződött az erkölcsi örökkévalóság útjára, az élet örök és töké-letesebb, de való folytatására, a melynek bejártánál ott látták a feltámadott szavait: én vagyok az ut, az igazság és az élet. E há-rom szó megnyitotta előttük újra meg újra az emberiség örök Urának törvénykönyveit és az ember újra meg újra megismerhette e törvénykönyvből örök, megmásíthatat-lan lényegét.

A feltámadott Krisztus az ut, melyen haladnunk kell az igazság felé, O feléje, hogy múltó életet élhessünk ő érette. Es

ebben a tudatban a tudomány fejlődése, a technika csodás vívmányai, az emberi küz-delmek hosszú sorozatai megszenteltetnek, mert megismerik céljukat Krisztus törvényei-ben és alapításaiban, melyeknek célja az emberiség boldogítása a menyei atya töké-letességéig. A tudás rávilágít e lomtákak nevezett törvények kincseire, megtanít al-kalmazásukra. A tudás chaosza kialakul és a Feltámadott nemcsak hitté, hanem a hit meggyőződésévé és tudásává válik. A feltámadott Krisztusban élő hit az erkölcsileg képzett társadalomban lehetetlenné ipar-kodik tenni a bűnt tudománnyal, techniká-val, mindennel; az erkölcsileg fejletlen tár-sadalmat erkölcsileg képezi a közös boldo-gulásért is.

O az ut, az igazság és az élet, mert feltámadott. O az, mert előttünk élt, mert közöttünk lakozott és mert feltámadva tá-vozott közülünk, hogy örökké uralkodjék. O az, mert eljött közénk megfeszítettén ma-gát, hogy megtanítson élni és örökké boldogulni törvényeiben, alkotásaiban és lé-nyegében.

A Feltámadott örök valóság. Amikor ezt feledni kezdték, a bomlás isztjére csu-szamlottak a társadalmak. A feltámadás ün-nepe nem hitregék ismétlése, hanem az emberiség boldogulását biztosító törvények-nek és mert Krisztusnak, a Feltámadottnak törvényei, tehát az isteni törvényeknek meg-megújuló kihirdetése. Amikor ezt fe-ledni kezdik, az emberek egymást és öm-magukat tagadják meg, tudománnyal, hala-dással csak egymás ellen kovácsolnak — fegyvert.

Dugovich Imre.

A polgári fiiskola.

A „Bácskai Napló“ f. évi 4. és 5. szá-mában statisztikai adatokkal, paedagógiai és egészségi okokkal bizonyítottam, hogy a polgári iskolai tanulók részére egy iskola kevés, mert 4-5 év múlva osztályainak száma eléri a 16-20-at.

Allításom helyességét bizonyítja a pol-gári iskolai tanári karnak f. évi február hó 16-dik napján hozott azon határozata, amely-ben az iskolafenntartót arra kéri, hogy a jövő iskolaév elején az I. D. és a II. C. osztályt állítaná fel.

Az idén van ugyanis a három első osz-tályban 181 tanuló. Ha ebből husz százalék (tehát 181-ből 36) vissza is marad, lesz a második osztályokban 145 + 15 ismétlő = 160, a gimnáziumból és elemi iskolából különbö-zeti vizsgálatlaltl átjön 10-12, összesen 170,

Az „Erzsébetvárosi Sport Club“ a „Bácska“ Szabadkai Athl. Club
budapesti II. osztályu bajnokcsapat és első csapatai között

1912. évi április hó 7-én, vasárnap délután fél 4 órakor

nagy football mérkőzés

Fedett ülőhely. lesz a „Bácska“ Zombori-uti sporttelepén. Villamos közlekedés.

172 tanuló. Háromfelé osztva jut 1-1 osztályra 56-57, miért is a II. C. osztály felállítására elkerülhetetlen.

Az I. osztályokból visszamarad 36, a városi elemi iskolából, hiteles adatok szerint, kapunk 135 növendéket, a 68 tanyai iskolából legalább 30, a gimnáziumból 8-10, összesen 210 et, négyfelé osztva jut 1-1 osztályra 52-53 tanuló, ha egyetlen egy vidékít sem veszünk fel. Meg kell tehát nyitni az I. D. osztályt is.

És ezzel beteljesül az előző cikkeimnek a jövő iskolaévrre vonatkozó része. Hogy a többi is helyes, azt a következő adatok igazolják:

Az I. oszt. 60 tanulója elmarad 20 százalék, fellép 48, a II. osztály 48 tanulója elmarad 15 százalék, fellép 41; a III. osztály 41 tanulója elmarad 15 százalék, fellép 35; a IV. osztály 35 tanulója elmarad 10 százalék — 3-4 tanuló. Ehhez hozzásámítva az ismétlősökből lesz tehát az

I. osztályokban	60-60, a
II. "	48 + 7 = 55-55, a
III. "	41 + 6 = 47-47, a
IV. "	35 + 4 = 39-39 tanuló.

Vagyis minden I. osztály 60 tanulója feljut a IV. osztályba 39-40 tanuló.

Ezért a folyó évben felállított I. osztály tanuló részére az 1912-13. évben a II., az 1913-14. évben a III. és az 1914-15. évben a IV., az 1912-13. tanévben felállítandó I. oszt. tanuló részére pedig egy-egy évvel később kell a megfelelő felsőbb osztályt megnyitni, úgy, hogy 1916-ban, vagyis négy év múlva helybeli tanítványaink részére szükségünk lesz 16 tanteremre.

Komolyan megfontolandók e kérdés tárgyalásánál a kultuszminiszteriumban most folyó tárgyalások is, melyeknek célja lehetőleg rövid időn belül a polgári iskola felső tagozatát is megvalósítani. Ha ezek — ami igen valószínű — hamarosan célra vezetnek s rendezési uton életbe lép a mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi irányú polgári iskola, tanulóink száma rohamosan szaporodni fog.

Szükséges lesz tehát a négy alsó osztály tanuló számára legalább 10-10, a felsőbb osztály tanulóinak pedig 3-3, összesen tehát 13-13 tanteremre 1-1 épületben a hozzátartozó szertárakkal, mellékhelyiségekkel és igazgatói lakással.

Mert, hogy az új épületekben igazgatói lakásnak is kell lennie, amellyel nemcsak pedagógiai, hanem célszerűségi és főképen gazdasági okok szólnak.

Az első kettőt bizonyítani sem tartom szükségesnek, az utóbbi mellett szól az a körülmény, hogy az épület gondozása és tisztántartása mindenestre alaposabb és kevésbé költséges, ha az igazgató ott lakik, mint ellenkező esetben.

Felépítése sem jár anyagi áldozattal, mert a vallás és közokt. m. kir. miniszter nemesak megígérte, hogy lakáspénzünket az államiakkal egyenlő összegben fogja megállapítani, hanem be is kérte már az ennek rendezése céljából a szükséges adatokat s ezért valószínű, hogy még a f. évben megkapjuk a 630, illetve 700 korona lakáspénzt. Ezen összeg 4-5 százalékos törlesztési kölcsönt számítva 14-16000 korona tőkének felel meg, amelyből az igazgatói lakás felépíthető.

Előbbi cikkeimben rámutattam arra is, hogy az új épületek hol lennének felépítendőek. Az egyik a „Szarvas“-vendéglő telkén, a másik a vasuti állomás és a leendő üzletvezetőség környékén.

Erre vonatkozólag elkészítettem azóta tanulóink lakások szerinti elhelyezését fel-

tüntető tervrajzot, amelyet technikai okok miatt sajnálatomra közzé nem tehetek.

Eredménye a következő:

az I-ső körben lakik	33,
a II-ik " "	51,
a III-ik " "	37,
a IV-ik " "	27,
az V-ik " "	54,
a VI-ik " "	54,
a VII-ik " "	26,
a VIII-ik " "	56,
Reinitzfalván lakik	2,
Sándorban "	6,
a tanyákon "	14,
a Szegedi uton lakik	12,
a Mucsy-telepen lakik	6
és a Bleszák-telepen lakik	2
	<hr/>
	380
Vidéki	62
	<hr/>
összesen	442.

(A tanyákon lakó 14 és a vidékiek közül 17 vonattal jár be.)

Ha azt a 442 tanuló lakása szerint a villamos vasut vonalával keresztben, vagy a Magyar-utca, Széchenyi-tér, Rudics-, Deák-, Beresényi-utca, Dezső-, Forrás-, Töltés- és Westelényi-utca mentén hosszában kétfelé osztom, majdnem ugyanazt azt az eredményt kapom, amit az alábbi kimutatás igazol:

az V. körben lakik	54 az I. körben lakik	33
a VI. " "	54 a II. " "	51
a VII. " "	26 a III. " "	37
a VIII. " "	56 a IV. " "	27
Vasuton jár be	31 Reinitzfalván	2
Összesen	221; Sándorban	6
	Mucsy-telepen	2
	Bleszák-telepen	2
	Szegedi uton	12
	Vidéki	45
	Összesen:	221.

Az I. körben lakik	33	A III. körben lakik	37
a II. " "	51	a IV. " "	27
a VII. " "	26	az V. " "	54
a VIII. " "	56	a VI. " "	54
Vasuton jár be	31	Sándorban	6
Reinitzfalván	2	Vidéki	45
Szegedi-uton	12	Összesen	232
Mucsy-telepen	6		
Bleszák-telepen	2		
Összesen	219.		

Vagyis a mennyiséget tekintve mindegy lenne, ha akár a kereszt-, akár a hosszúsági tengely végére épülne 1-1 polg. iskola.

Tekintetbe véve azonban azon körülményt, hogy iskolát célszerűbb a forgalmi központba, könnyebben hozzáférhető helyen építeni, most is úgy gondolom helyesnek, hogy az ipari irányú polg. iskola a „Szarvas“ helyén, a mezőgazdasági irányú a Szegedi-uton, ahol olcsóbb a telek, nyerhetne legegyszerűbb elhelyezést.

Mint hogy ez év őszén 11, az 1913. tanév elején pedig 13, 1914-ben 15 tanteremre lesz szüksége a polg. isk. tanulóknak, városunk polgársága érdekében nagyon kívánatos lenne, hogy a polg. iskola új épületei minél előbb felépüljenek.

Szabadka, 1912. évi április hó 6-án.

Zatskó Alajos.
polg. isk. tanár.

KÁVÉ HÁZAKBAN, „BÁCSKAI
VENDÉGLŐKÉBEN NAPLÓT“
KÉRJÜK A

Közeleg a fény...

Fekete fátyolos, felhő borongva,
Búsán takarja el az egész eget.
Fázó dallam járja át a süvítő,
Sirva, suhanó szomorú szeleket.

Fekete éj van. Viaskodva zokog...
Tépázó tánca tombolva csatázik.
Megrendülve reszket bele a lelkem,
Aztán borzongva tovább éjszakázik...

A Gethsemani-éjszaka kísért...
... Hogy sir!... Milyen görcsös a zokogása!
És vijjongva csapong a halálmadár...
— Szörnyű, szörnyű a lelkem látomása!...

Ott... ott van a csókkal áruló barát,
Ott van a szent test lehanyagló fejével...
És tombolva kacag a bűn és a halál:
Meghalt az Élet öt vérfestett sebbel!...

Israel, pogány hahotás lakomák
Részeg, sötét szenny vigalma támad...
Ókor!... A diadalmadar délábos!...
... Látod, keleten már a hajnal sáppad...

Közeleg a fény... És bűnös gyönyöröd
Kishitű, szertefoszlik, mint az álom,
S beleharsan hahotás lakomádba:
Győzött!... győzött az Élet a halálon!...
Dankó György.

Rajzok.

A királyi művészetben tökéletesedő, mindhárom fokozatu testvérhad napilapjának március 26-diki számában egy a névtelenség homályába rejtőző testvér az oravcai gimnázium felállítására ellen irt. A kis bőrkötényes szövetség, rendes szokásához híven, megszólaltatta ismét a rozsdás kürtöt, amelynek recsegő hangját mindannyiszor hallhatjuk, valahányszor csak a testvérek tetszését nem nyerte meg valami.

Klerikális iskola állampénzen a címe a királyi művészet védelmére irt cikknek. Mi mindent neveznek a tökéletesedők klerikálisnak, erről már több alkalommal irtunk.

Olvasóink, akik a rajzokat olvasni szokták, — azt hisszük — tudhatják, hogy klerikális jelzővel szokták illetni a testvérek mindazt, ami a hittel, vallással, egyházzal még a legtávolabbi vonatkozásban is áll.

Ebből következik, hogy klerikális mind az, ami nem a királyi művészet érdekeit szolgálja.

Mert a kir. műv.-et és valláserkölcset — miként ezt nemrégiben egy érdemes főmester szájából volt alkalmunk hallani — áthidalatlan őr választja el.

Hogy a magyarországi szabadkőművészeknek mik a terve, szándékai iskolaügyünk terén, erről irtunk már eleget.

Ezért nem ütődik meg ma már senki se közülünk azon, ha a magasztos szabadkőművesi eszmét naponta terjesztő sajtóorgánumban egyik-másik testvér a kalapácsal, vagy cirklivel fenyegetődik a klerikális iskolák ellen.

Nem is íránk erről a cikkről, ha nem lepett volna meg az az inconsequentia amelyet az alább idézett sorok tartalmaznak.

„Ha a klerikalizmus iskolát akar, tessék, építsen fel, tartson fenn iskolákat a

és állandóan tiszta ruhában csak akkor járhat, hogyha ezeket csak **Sepsi** festeti és tisztítja.

Gyártelep: SZABADKA, Beresényi-utca 314.
Fióklételek Gombkötő-(Kazinczy)-utca 2. sz.
Petőfi-utca (Dr. Blum-főház.)

maga pénzén." Így kecség a cikket író testvér.

"Még ezt is kárhozatos állapotnak tartjuk, — teszi hozzá — de még ez ellen tehetetlenek vagyunk."

"Hogy azonban az állam tartson és pénzeljen a klerikalizmusnak iskolákat, az ellen ma is tiltakozunk, agítálnunk és tennünk lehet is, kell is. Oravicabányán is, egyebütt is. Mindenütt."

Ejnye, ezt a pislákoló műszemét annak a hatszögű csillagnak, amely a három kis világosság fényéből megvilágított szentély falán diszeleg!

Hát a klerikalizmusnak még a saját pénzén felállított iskolát is kárhozatos valaminek tartják a kis börtönnyesek?!

Hát a klerikalizmusnak nem szabad iskolái részére az államtól segílyt kérni? Erre kizárólag a királyi művészetben tökéletesedőknek van privilégiumuk?

Hát csak azt a bizonyos magasztosnak nevezett szabadkőmívesi eszmét terjesztő iskolák és intézmények részesülhetnek állam segílyben? Ejnye-ejnye érdemes főmesterek és szeretett testvérek!

Talán csak annak a 10-12 millió kereszténynek is lenne annyi joga mindehhez, mint a kir. műv.-ben tökéletesedő 4-5 ezer testvérnek?

Aztán meg azzokban a klerikalizmusnak nevezett iskolákban talán mégse rombolnak annyit a lelkekben mint, hogy a vallásra is bizonyos súlyt helyeznek, mint holmi történelmi materializmussal avagy művészettel indokolt közpénzzel subvencionált előadások?

Ugyan hány iskolába lopta be magát a kir. műv., amelyet ma az állam tart fenn?

Hisz gombamódra szaporodnak iskolák és internátusok, amelyek a testvérek alapítottak, de amelyek csak úgy állhatnak fenn, ha az állam, vagy törvényhatóság segílyezi őket.

Mert ne gondolja a tisztelt ellentábor, amelyetőlünk áthidalhatlan úr választ el, hogy nem ismerjük azokat a profán címek alatt keletkezett ilyenmü vállalatokat.

Hát csak tiltakozzanak, agítálnak a mi iskoláink ellen akár a megsz. kadásig. Mi ezalatt esendben, dolgozunk. És bizony-bizony még ledöntjük azt a bizonyos három erős oszlopot, amikor a három kis világosság már ugyis pislákol.

Zúlnkár.

Válasz a válaszra.

Egy kis tévedés van, kedves uraim, a dologban. Önök nem értettek meg engem. En az „Egyházi zene” kis hírek soraiban nem hibáztattam önöket, de egy cseppet sem, csak szépen szeliden kértem, hogy ha valami nem megy, hát nem megy, inkább hagyják el, semmint hogy a templomi közönségnek csendes áhitatát megzavarják vele. Utóvégre senki sem állíthatja, hogy pl. amikor a recitációba az egyik akkor vág bele, amikor a másik a verssor közepén van s a harmadik az utolsó előtti harmadik szóval már befejezte volna, ha a negyedik nem pótolná ki a társa hibáját s egy ügyes modulációval (s há! Istennek csendes sóhajjal) a megkínzott szoltárvers végére nem érne.

Ugye ezt önök sem nevezik művészetnek, sem zenének, sem áhitatgerjesztő valaminek. Viszont az is igaz, hogy ezt pl. egy kis fáradsággal be lehetne gyakorolni.

De ha már nem teszik meg ezt a fáradságot, úgy nem vehetik tőlem rossz néven, ha arra kérem önöket és pedig szépen, szeliden, hogy inkább hagyják el az ilyen kevésbé „passable” részeket.

Hiszen az az ájtatoskodó, aki a kath. egyház főnséges zenéjéről hallott vagy olvasott itt-ott valamit, némiképen azzal a bő vágyal és kívánsággal meg reménykedéssel jön a nagyhét utolsó napjain a templomba, hogy no most hallok valami szépet valami fölemelőt, valami magasztosat és mit hall, vaj mit hall? És ugyanez az ájtatoskodó véletlenül nem arra gondol akkor, hogy nini az illetékes faktornak gondja van arra, hogy a városnak szórakoztatására elég jó városi zenekar álljon szolgálatára, nem gondol arra, hogy a filharmóniával (a mi dicsérendő) sokat, nagyon sokat törődnek, hogy a dalárdában hónapokon keresztül tanulnak egy és ugyanazon világi darabot, csak hogy a legrafináltabb, legprecízebb művészi vonásban tudják előadni, csak épen az egyházi zene az, a mire senki sem hederit, amit csak úgy széna hanyás módjára lehet próba nélküli, vagy hiányos próbákkal elprodukálni. Mindezekre nem gondol, valamint arra sem gondol, hogy a dalárdának sincsenek mindeddig fizetett közreműködői s hogy a filharmónia nagy része is fizetés nélküli dilettensekből áll és mégis mind a két testület tud — csudamódon ugylátszik — művészi sikereket elérni, mondom erre nem gondol, hanem halja azokat az épületes hangzavarokat s igyekszik szárnyalni, de nem fölfelé, hanem kifelé.

Hogy choralista, vagy nem choralista? Azt hiszem, ezek után ez nagyon mellékes kérdés. En önöket, amennyiben choralist énekelnek, joggal nevezhetem choralistának, bár elismerem, hogy nem hivatásos énekesek, hanem zenészek és pedig jó zenészek, hiszen egytől-egyig jól ismerem.

Ki kell együt al még egyszer jelentenem, hogy nem akartam önöket bántani, csak egy szerény kis kérést terjesztettem önök elé, ami azt hiszem megengedett dolog.

Javaszi hangulat.

Hol lágyan suttoz az esti szellő,

Hol úgy mosolyg a kikelet,

Hol kiűn réten ezer virág van

Es integet bíbós pompában,

Ti álmok — oda vigytek!

Itt elvirított, ott még virágos

Az illatos szép orgona

S az udvaron, a régi házba,

Osonva minden zugolyába

Szétoszlik édes illate.

A kert néma, meg — arják;

S a csöndben a komoly fenyők

Susogva zuga hajladoznak;

Talán meséket mondogatnak,

Nem érti senkisé, csak ök.

S madár dalától, nap hevéből —

Az emberi szív szinte más.

Oly boldog e csendes világban

S feledni kész a boldogságban,

Hogy lesz még ősz, lesz még hervadás!

—c1.—

Szent Antal nyomdában

van az iskolai, egyházi, közigazgatási és ügyvédi nyomtatványok nagyraktára Szabadkán IV. kör. Rákóczi-u. 20.

Husvételi levél.

Istenem, Istenem... mondta fájdalmasan egy sáppadt, zaklatott lelkű fiu, amint husvét reggelén egy csodaszép reggel fájó szíve melegével nézett ki a csillogó napfényrel szembe. — Mért is kellett ennek így lenni?... Mért is van Ó most távol, messze... messze?... — Elhallgatott ezután, könytelen szemével a messze távolba nézett, mintha megakarná találni szenvedő lelkének a párját. A napfény mindig szebben s szebben lövelte biboros sugarait a fiu fáradt alakjára, meg-megtört az ablaküvegen s ilyenkor mintegy inceskedve rózsákat festett arra a sáppadt arcra. Minden nyugodt, esendes volt, a lassu elenyésztés, az elmúlás fenséges esendje áradt szerteszét. Csak a fák, a tavasszal újra millió szebbnél-szebb, zöld rügyeket fakasztó növények mutatták, hogy itt viruló élet, öröm, fájdalom is van.

A fiu csak állt, szeméből fájdalmasan hullt alá egy-egy könnyesepp. „Ma a feltámadás napja van... suttozta magában... igen az.” Aztán ismét elcsendesült s csak szomorú arca mutatta, hogy szenved, kimondhatatlanul szenved. Ott az ablak előtt egy csacsogó kis veréb beszélt, ugrált, énekel, egyik kis ágacsokról a másikra röpült... csirip... csirip... már ketten vannak, nem-sokára ötven... olyan vigan ugráltak, táncoltak, a Feltámadást, a Megújodást, a bűvös tavaszi rügyfakadást ünnepelték talán, csip... csirip... s a fiu csak nézte-nézte őket, kicsordult a könnye is s azt vette észre, hogy sir... fájdalmasan zokog... Siratja „Ót”, aki talán messzetávol még százszor jobban szenved, talán épen a halállal vívódik, siratja a boldogságát, az örök üdvét ezen a földön, a legszebb lányt az ő szemében, a legesodásabb lényt. Oh mily rajongással vette is azelőtt körül, míg nem volt beteg, míg egy megdölgötlan pillanat nem döntötte le a kedvest, az Edest. Istenem, ma volna épp a negyedik éve... akkor is a feltámadás napja volt, ragyogott minden... a fák akkor még szebben rügyeztek, a madarak is akkor, mintha két szerelmes lélek rajongó himnuszát füttyülték volna... csirip... csirip... jaj, most pedig mintha édes, emlékes álmok tündéri képét siratnák s mintha szomoruan próbálnának kicsi szájukat, hogy elsrjanak egy hatyudalt egy megszakadt szív szomorú emléke fölött.

Főlegyenesedett a fiu, de már nem sirt, csak vonagló ajka árulta el, hogy beteg a teste, a lelke. „Irok neki... irok neki a feltámadásról... igen” suttozta önmagának... a szeméi már lázban égtek, a kezei is reszkettek. Leült s irt, irt, a toll megsem állt kezében s szántotta a finom, lángoló barázdákat. Irt neki egy csodás levelet, egy égő tüzet, beleöntötte végtelen szerelmét, beteg lelkének minden remegő bánatát, de nem tetszett neki, eltépte; irt egy szebbet, még gyengédebbet... s úgy látszott, mintha megkönnyebbült volna... Feltámadás napján ölekezett össze lelkünk s a Feltámadás ami életünk. — az Isten se hagyhat el minket, fejezte be levelét... Lepecsételte és mintha a lelkét beleöntötte volna abba a kis papírosba... már nem sirt, szinte vidám volt, szinte másnak érezte a levéget, a madárdalt; mindenfelől az életet érezte: csak a szeme maradt olyan lázas s csak az arca maradt olyan sáppadt. Szinte füttyülni szeretett volna, mikor bedobta az édes kis levélkét a posta ládába.

Az emberek körülötte olyan vidámaknak látszottak s a templomból mennyei zsolozsmaként áradt ki az ének, a Feltámadás ujjongó orómdala...

Megnyílt

a „Szabadkai Gazdák és Iparosok Hitelintézete R. T.”

zálogosztálya!

2894 30-3 (az új városházával szemben) mely előleget nyújt a legmagasabb összegig: értékpapírokra, arany, ezüst értéktárgyakra és egyéb ingóságokra a legolcsóbb kamatozás mellett.

„Kellemes ünnepeket!” hangzott mellette egy hang... az utca sarki koldus hangja volt ez s a fiúnak olyan jól esett, olyan jól érezte magát;... Körülötte lágyan fujdogált a langyos reggeli szellő, bájos melódiákat füttyürészve, dalolt neki, énekelt, a fuvallatával körülölelte a beteg fiút, mintha mondta volna néma zugásával, hogy honnan jön, a messzi kedvestől... jaj... a fiu összerázkódott... megértette a szél zizegő szavát, a szél nem a boldogságról, a feltámadásról beszélt neki... hanem a halálról.

Fásultan lépegetett tovább, nehéz, kábult fejjel ment... haza érve fáradtan dőlt le a kerevetre s meredt szemekkel kereste a levegőben az ábránd kép megvalósulását. „Ma a feltámadás napja van...” elmondta kétszer... háromszor is s a szenvedő Jézusra gondolt talán... fásult arc nyugodtabb lett.

... Kopogtak... a fiu hirtelen fölgrótt... a levélhordó jött. Halántékán az erek lüktetése szinte látszott, kezei meg-megreszkettek, mikor kinyitotta az ajtót... Ni... mi az?... Gyászlapot tesz le a levélhordó? Gyászlapot!... Nem akarta elhinni. Örülként rohant oda az asztalhoz... Fekete szegélyű, gyászlap volt az... neki címzeve!...

Halálos csend lett, a fiúnak ziháló keble mutatta a fájdalmát. Pedig még megse nézte belül... de minék is... „Bizonyos! bizonyosan Ó az!” szakadt fel a sóhajts kebléből... elkezdett reszketni, szemei révedezve tekintettek körül... „Ma a feltámadás napja van. A feltámadás ünnepe volt akkor is... igen... mi még találkozunk a feltámadás napján...” mondta az ajka hangtalanul... Lelkéből göresös zokogás tört elő s össze-rogyott...

A kis madárcák kíváncsian néztek be az ablakon, nem értették mért fekszik az a fiu a földön, mért oly halott fagyos a szeme... mikor olyan szép ez az élet... de aztán tovább ugráltak s fel-fel hangzott a néma csendben szavuk... csipp... csirip...

-ci.-

A BÁCSKAI NAPLÓ saját tudósítójának TELEFON HIREI.

A horvátországi állapotok. Cuvaj királybiztos nyilatkozata.

Cuvaj, királybiztos nyilatkozott a horvátországi állapotokról. Kijelentette, hogy az állapotok oly felfordultak voltak, hogy kinevezése elkerülhetetlenné vált. Már a gyermekek sem jártak iskolába s a magyarság ellen a legféltelenebb izgatást követték el mindenfelé. Néhány napi intézkedése után az állapotok tetemesen javultak, a diáksztrájk is megszűnt és a középiskolákban Husvét után minden akadály nélkül megkezdődnek a rendes előadások.

Károly Ferenc József életveszedelemben.

Károly Ferenc József prezumtiv trónörökös nagy veszedelemben forgott. Különvonaton idült vissza Bécsbe. Jutkozásban azonban az egyik állomáson vonata a hóviharban elakadt. A trónörökös kiadta a parancsot a visszaindulásra. Eközben azonban Lembergbe egy gépet küldöttek ki a vonatra, inspicálás végett, mert nem volt tu-

domásuk arról, hogy a trónörökös vonatát visszaindította. A két gépet csak az utolsó pillanatban sikerült a mozdonyvezetőknek megállítani és csak így sikerült a trónörökösnek az életveszedelemből megmenekülni.

A delegációk.

Tegnap Bécsben Berchtold, Auffenberg és Bilinszky közös miniszterek tanácskoztak. A tanácskozmányon elhatározták, hogy a delegációk április 26-ikára néhány napi tanácskozásra egybehívandók, hogy az április végén lejáró közös költségvetési indemnitást meghosszabbítsák.

Titokzatos gyilkosság.

A rendőrség még mindig nem akadt a meggyilkolt és a vasutt sínparra hurcolt Latin gyilkosaira. A gyilkosságot kétségtelesen megállapították és a gyilkost egy iparossegédben keresik, akivel Latin többször szokott mulatni.

A király nem utazik.

A király a husvétü ünnepekre leányához, Mária Valéria főhercegnőhöz akart utazni Walseebe. Ma reggel kellett volna elutaznia, de az utolsó pillanatban lemondott szándékáról. A husvétü ünnepeket így tehát Schönbrunban fogja tölteni.

Fiatal betörőbanda.

A fővárosi rendőrség ma letartóztatta Alirnczi fiatal magányost s több társát, a kik a fővárosban valóságos betörőbandává szervezkedtek. Ok voltak azok, akik Grünfeld Jakabtól 30000 korona értékű ékszert loptak el.

HIREK.

— A szabadkai esperesi kerület papságának husvétü gyónása csütörtökön tartatik meg a Szabadka szt. györgyi plébánia templomban.

— A Zichy Nándor emlékműre Szabadka Szt. Györgyben összeadtak a katolikus magyar ügy lelkes barátai 126 koronát és 22 fillért; mely összeget a plébániai hivatal márc. 29-én küldött el Budapestre az emlékmű végrehajtó bizottságának, mely is az adományokat részletesen fogja nyugtáznai az Alkotmány hasábjain. A plébánia hivatal ez uton is értesíti a szives adakozókat filléreiknek rendeltetési helyükre való juttatásáról. Egyben a jó ügy nevében mind az adakozóknak mind a közreműködőknek háláját fejezi ki a Sztgy. Pleb. Hiv. Adakoztak: Kath. olvasó kör, Kulumesich Pál, Dr. Lipozencsics Lázár 10-10 K, Dr. Szorh Antal, Kanyó Lajos 5-5 K, Deák István, Molezer Lajos 2-2 K, Szikra Teréz, N. N. 1-1 K, Vukman Simokov Margit k. a. és Horváczki Mária k. a. fl. gyűjtése 22 K 41 f., Perge Piroška k. a. és Szarvas Etel k. a. f. gy. ivén 7 K 31 f., Bulyovesich Máté 40 f., Perge és Szarvas k. a. gy. ivén: Sefcsits István, Gyenes Mária, Sábity Antal, Bezzeg Julia, Perge Piroška, Burder Józsefné, Szarvas Etelka, Szarvas Juliska 1-1 K, Vukman Simokov Margit k. a. ivén: Zelity Márton 6 K, Kuntity Lukács, Vojnich Tunich Agnes családja 5-5 K, Antunovich Veco, Misugyik Lukács, Csóvich Klára 2-2 K, Antunovich Miklós, Lukács Pista, Szabó Cilika, Antonovity Manda, Sokesity Veca, Szabó József sütő, Simokovics Virgil, Szabó Ferenc, Báity Róza, Oliva Cziin, Návai

Péser, Simokovics Margit, Osztrogonác Juliska, Lapos Irénke, Vidakovits Róza, Bara Cviina, Manda Vidakovich, Vojnich Z. Jóska, Sudarevich Maca 1-1 K, Zvekánovitch József 50 f., Kőszegi Jánosné 40 f., Zvekánovitch Pistike 20 f. Összesen: 126 korona 22 fillér.

— A városi tanács részvétele a feltámadáson. A városi tanács dr. Biró Károly polgármester vezetésével részt vesz a Teréz templomban tartandó feltámadáson. A többi templomokban egyes kiküldöttek képviselik a tanácsot.

— Eljegyzések. Tóth László, főgimnáziumi tanár, eljegyezte Belopotoczky Ludmillát Rózsahegyen. — Licht Géza piskí kereskedő eljegyezte Licht Rózsikát. (Mindem külön értesítés helyett.)

— Bácsbodrog vármegye selyemtenyésztése 1911 ben. Vettük a vármegyei selyemtenyésztési ügyről szóló évi jelentést. Eszerint: Bácsbodrogvármegyében 130 községben 250.113 drb köztéren álló lombozható szederfa után 29098 selyemtenyésző 605894 kilógramm gubót termelt és 1233542 koronát keresett. Átlagos keresete 43 korona; legmagasabb keresete egy tenyészőnek 218 korona volt. A termelt gubók után eddig 21.314.467 koronát, a fonógyárban, raktárakban, gubóévaltó és petekészítő állomásokon 7.685.332 koronát, összesen 28.998.899 koronát fizettek ki a vármegyében.

— A Magyarországi Munkások Rokkant és Nyugdíjgyesületének Szabadkai 182. fiókpenztára e hónap befizető napját, folyó évi április hó 8 án, azaz husvét hét-főjén fogja megtartani.

— A mesebeli polip — valóságban. A mult századokban megjelent természetrajzi könyvekben csodálatos regéket olvashatunk róla, hogy milyen óriási polipok élnek az óceánok bizonyos részein, melyek a hajósok elbeszélései szerint egész vitorlásokat a tenger alá tudnak sülyeszteni. Ez adatok hitelességében nagyon sokáig kételkedtek, mert első pillanatra leritt róluk, hogy „messziről jött ember” a hirhozó. Azonban a mult század 70-es éveiben kiderült, hogy bármily tulzottak is ezek a régi, hitek, forrásuk a valóság, mert Verril és mások Labrador és Uj-Fundland táján partra vetve találtak ilyen szörnyetegeket, illetőleg azok egyes részeit. Egy példánynak, melyet a hullámok 1877 november 27-ikén az ujjfundlandi Lance Coveban vetettek partra. törzse 11, tapogatós karjai pedig 33 láb hosszúak voltak. Legujabban Berry adott hirt róla, hogy Kaliforniában, Mooterey Bayben 1911. juniusban az ottani halászok a víz színén lebegve egy óriási holt polipot találtak. A halászok a partra huzták a hullát s megmérve karjaival együtt 30 láb hosszúnak találták. A hulla nagyon rossz állapotban volt, színét már elveszítte, azért konzerválásra nem is lehetett gondolni. Bár szakember nem látta az állatot, az értelmes halászok leírásából meglehetősen biztossággal meg lehetett állapítani, hogy az állat nem a Dositicus gigas nevű faj képviselője volt, mely faj a legóriásibb ama polipok közt, amelyeket Eszak-Amerika Atlanti partjairó eddig ismerünk.

— Elveszett egy 530 korona értékű váltó. Tary Ernő aláírással és még husz korona. Megtalálójá a rendőrségen jelentkezhetik.

— A természet játéka. Szegedről jelentik A közeli Tápén a nép érdekes természeti tüneménynek jár csodájára. Bodó Antal gazda óljában hat malacot fiadzott egy koca. sőt gazdáját hetedikkel is megajándékozta. Ez azonban valósággal szörnyeteg gyanánt jött a világra. A rögtön kimult

Ispánovits ruhákat fest és tisztít
legszebben fest és tisztít vegyileg tisztít

2345-1-

Szabadka, I. kör 81. (saját ház.)

Telefon 497. szám.

torz állatnak nyolc lába volt, aránytalan torz fejéről négy fül fityegett le, de szeme csak egy volt. A gazda a torz állatot felajánlotta a szegedi városi múzeumnak.

— **Országos zarándoklat Rómába**
Május hó elején az Országos Katolikus Szövetség nagyszabású zarándoklatot vezet a kereszténység fővárosába, hogy a katolikus Magyarország hűséges ragaszkodását az Egyházhhoz bemutassa. Az 1911. esztendőben a pápa került ama fényes alkalmakat, melyek tündetőleg igazolják a kereszténység örök eszméjének életét és amelyek módot nyújtanak az idegen országból összeseregülő hívek hódolatának külső kifejezésére. Ezt a viszszavonulást a legnagyobb tiszteletben tartották s így a testületi felvonulás, mely évenként szokásos, a magyarok részéről is elmaradt. Most, mikor ennek oka megszűnt, kétszeresen kötelessége valamennyi katolikusknak, hogy minél szebben adják meg a tisztelet és hódolat kifejezését. Ezért a rendnél is fontosabb, hogy minél többen gyülekezzenek ama zászló alá, mit a szövetség mint az országos zarándoklatok hivatalos rendezője kibontott. A kibocsátott első felhívás visszhangja élénken bizonyítja, hogy mindnyájan átérezzük e törekvésnek nagy jelentőségét és joggal remélhetők, hogy imponáló tömegben fognak a magyar katolikusok a legmagasabb szentszék elé járulni. Ugyanakkor, mikor a szövetség e mozgalom kifejtésén dolgozik, lehetővé akarja tenni a részvételt a legszélesebb rétegeknek, hogy a társadalom a maga teljes egészében képviselve legyen. A vezető egyéniségek, az intelligencia tagjai az egyszerű nép fiaival együtt tükröződtek vissza azt a nagy egységet, mit a keresztény gondolat nagyszerűsége forraszt össze. A mozgalom élére álló főpapok és főurak mellett ott kell tehát látnunk minden társadalmi osztály minél nagyobb képviselőit. Ez utazáskor módja nyílik a résztvevőknek a legkedvezőbb feltételek mellett mások életének és szokásainak megismerésére is, ama világhírű emlékeknek, melyeket az ókori és a keresztény időkben Rómában őriznek, a megtekintésére és tanulmányozására is. Az Országos Katolikus Szövetségnek most megvalósuló terve az Egyház iránt táplált ragaszkodás méltó bizonyítéka mellett, az ismét bővítés hatályos előmozdítója is. A csatlakozók tömege fogja kifejezni millió és millió hívő igaz érzelmeit és amellet megszerzi magának ama nagy kincsét is, mit szellemi látókörének szélesbítésére nyújthat. Április hó 15-éig kell a részvételi jelentkezéseket a szövetség irodájában (Budapest, IV. Ferenciek tere 7. III. lépcső I. em. 8.) megtenni, ugyanoda a megállapított díjakat (I. osztály 190 korona. II. osztály 150 korona. III. osztály 95 korona) beküldeni. Ez összegben az összes utazási és ellátási költségek bennfoglaltnak. Amennyiben a III. osztályon utazók az élelmezésről maguk akarnak gondoskodni, csak hatvan koronát fizetnek.

— **Sikkaszó asztalosmester.** Ozv. Leovics Simonné már régebben megbizta Faragó István asztalosmestert több butor kijavításával. Már régen el kellett volna készülni a munkának, de Faragó nem adott semmi hírt a dolgról. Leovicsné gyanakodni kezdett és kérdezősködött Faragónál a butorok felől. Midőn határozottan követelte a butorok előadását, Faragó mit sem tudott felelni, mert a butorok már nem voltak műhelyében. A hatóság Leovicsné feljelentése folytán megindította az eljárást Faragó ellen.

— **Eltűnt birkák.** Sztipies Mihály Verucics pusztai lakosnak a múlt éjjel eltűnt 39 birkája. Valószínű, hogy lopás történt. A rendőrség nyomoz.

— **A vasúti tolvaj ismét működik.** Már szinte botránnyosan ismétlődnek a vasúti tolvajlások. Az est folyamán feltörték egy kocsi s most meg három láda narancsot emeltek el.

x **Kalap vásár Szabadkán.** A Decker féle zsombolyai kalapgyárnak Deák-utca 3. szám alatt dr. Szilassy-féle házban levő nagy kalapraktárát a Milánkovics és Simics cég megvette és azt az üzlet fenti helyisé-

gében kiárusítja. Felhívjuk Szabadka közönségének szíves figyelmét ezen nagy kalapraktárra, ahol a legjobb minőségű, teljesen magyar gyártmányú kalapok óriási választékát 50 százalékkal a gyári áron alul árusítja a Milánkovics és Simics-cég.

x **JÁCINTOK** kaphatók Futó Mihály, a bajai temető gondnokánál.

Tolvajvilág Bajmokon.

Ugy látszik, egy pár legényke megehezett a jó fajta sonkára és szalonára, de még inkább a ropogós bankókra.

Oracsics Máté 85 éves jómódu bajmoki lakostól már a múlt vasárnap akartak pénzt lopni, de az éber gazda megakadályozta a tolvajok tettét.

Szerdán este aztán mégis sikerült a tolvajok merénylete. A sötétség leple alatt bejutottak Oracsics kamrájába és most már nem vágytak a pénzre, hanem megelégedtek csekély hót sonkával, az ott található más husneműekkel és jófajta szalonával. Oracsicsék csak esütörtökön délelőtt vették észre a lopást.

Azután egy házzal tovább mentek a tolvajok. Betörték Kollár Simon közönségi pénztárnok lakására. A kamrából elloptak két hordó zsirt és egy pár vadonutuj eszimat. A kamrában levő tárgyakat pedig összevissza dobálták.

Majd behatoltak az egyik szobába s ott egy szekrényt felfeszítettek és elemeltek belőle hat darab váltót 6202 korona értékben és kilenc drb kötelezvényt.

Nem sokkal előbb pedig Czindel Istvánt lopták meg ismeretlen tettesek. Két ember kereste fel lakásán Czindel Istvánt az egyik este. A gazda egyiket sem ismerte. Az egyik agyafurt tolvaj éjjeli szállást kért a gazdától s míg ő elmondta, hogy csontavéri és nem akar már hazamenni, addig cinkostársa beosont Czindel lakására és elloptott hatszáz korona készpénzt.

A tolvajokat a csendőrség erőlyesen nyomozza.

Kavicsok.

És újra jöttek álmok . . . és újra látam virágos mezőket, posványos vizeket, ijesztő meredekket . . . fenséges jelenéseket . . .

Egy barlangot láttam, mély öblös, hatalmas, nagy barlangot . . . Nyílása felülről volt . . . egy parányi luk, amelynek átszűrt világosságát százszorosan verték vissza az ősi falak . . . Szintjátzó, hatalmas allűrökben pompázott minden . . . És lent a barlang mélykeblében lágyan ringatózott fekete, mélyvízű tó . . . esillámló tükrű, fodrozó tó . . . Néma, mélységes, magasztos esend volt . . . De ott künn vad vihar támadt . . . És a szél, a vihar bekergette rá koncátlan, szurtos gyermekeit a szűk nyíláson a barlang mélyibe . . . És fújt a szél és dühöngött a vihar . . . és felkavarta a nyugodt, szépséges tó csendes tükrét . . . Vad, duhaj, lázas táncot lejtettek a habok . . . Zugva rohantak a barlang esillámló falának . . . s parányi cseppekben ezer színt játszva hullottak vissza s rohantak a mélységbe, hogy összeesportosulva újra folytasák örületes kavargásukat . . . S a néma barlangot fűsiketítő, rémes zajongás töltötte be, mely erős rázkódással verte vissza a szél zugását, a habok lármáját . . . Vad, fenséges, ijesztő akkordok esendültek meg a természet nagyszerű hárfáján . . .

De künt megszűnt a vihar, elült a szél, magával vitte zabolátlan, könnyűvérű, pajkos hadát . . . és felülről besütött a nap . . . És újra csendes lett a tó, néma a barlang, lágyan szunnyadó . . . és sejtelmesen esobogtak a habok . . . Fenséges, nagy nyugalom szállta meg a hatalmas barlangot . . . És ez a barlang az én lelkem volt . . .

Tompa Ferenc.

A kikoszarozott legény boszúja.

— Megverte az ideálja apját.

Régóta szerette már Rákity Elek kelebiai ácslegény Krisztovác Imre szőlőcsész leányát. Csak a tavaszt várta, hogy megkérhesse a leány kezét.

A múlt vasárnap be is állított Krisztovácékhoz és előadta kérelmét. A szigorú öregember azonban elutasította a szerelmes legényt. Rákityot végtelenül bosszantotta a kosár. Visszaütött szerelmes szíve bosszúért dobogott. Csak az alkalom kellett még, hogy kielégítse végre bosszuszomját.

Tegnap Krisztovác az egyik kelebiai kocsmában boroagatott, s úgy délután 5-6 óra körül ment haza.

Amint az országuton haladt, egyszerre csak szemben találta magát Rákity Elekkel. A visszaütött kérés szó nélkül megtámadta az öregot és ólmos botjával úgy fejbe ütötte, hogy az összeesett.

Azután még néhányszor beverte a fejét s vérben fagyva otthagya a szerencsétlen apát az országuton.

Krisztovácot ismerősei találták meg véresen, eszméletlenül. A sebesültet hazaszállították, ahol most súlyos betegen fekszik.

Cégváltozás.

Ertesítem Szabadka város és vidéke n. é. közönségét, hogy a Szabadkán 23 év óta

Wagner és Boholy-cég

alatt fennálló a legjobb hírnévnek örvendő

vászon és

kelengye üzletet

alulírott mint a volt cég beltagja az összes aktívakkal és passívakkal átvettem és azt az eddigi szolid alapon

Wagner Ferenc-cég

alatt tovább vezetem. Kérem a nagyközönséget, hogy a régi céggel szemben tanúsított bizalmat és jóindulatot reám átruházzák szíveskedjék. Teljes tisztelettel

12713-x-10

Wagner Ferenc.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* **Aranytojás a Lifkában.** A ma esti műsor minden egyes számát a mozgóképek legjobbjai közül válogata össze a Lifka-színház áldozatkész igazgatósága. A műsor több valóban szenzációs, igazi slágerképet foglal magában, melyek közül három remekül színeztetett kerül bemutatásra. Ezek egyike a tyúk az aranytojással című újdonság, mely a husvéti ünnepekre a világhírű „La Fontaine” mese után lett a kinematográf számára átdolgozva. A gésa vőlegénye, a tokiói japán császári színház tagjai által játszott nagyhatású dráma a színes mozgóképek remeke. Gyönyörű természeti felvételek és több kedves humoros kép egészítik ki e fényes műsort. Előadás kezdete este 8 órakor.

Színházi műsor.

Szombat: nincs előadás.
Vasárnap: d. u. Sasfők, este Berkovich és társa.

Hétfő: d. u. Kis gróf, este Berkovich és társa.

SPORT.

A „Bácska“ nagy footbalmérkőzése.

A vasárnapi mérkőzésre az Erzsébetvárosi Sport Club I. csapata több vezető kíséretében a 12 óra 34 perckor érkező budapesti vonattal jönnek Szabadkára, hogy a favorit Bácskával felvegyék a küzdelmet. A mérkőzés rendkívül érdekesnek ígérkezik részben azért, mert — ha kedvező időben az eredmény reális lesz, megtudjuk állapítani vajjon a budapesti II. o. bajnokságban vezető csapat classisa mennyivel áll felül a vidék bjnokcsapatán, másrészt azután a másodnapon Szegeden a Szegedi Athletikai Clubbal lefolyó mérkőzés és a vasárnapi (Bácska) eredmény egyben eldönti a két legerősebb rivális kvalitását. Bácska a legjobb összeállításban áll ki, győzelmet azonban a mieinktől ezuttal nem várhatunk.

Erős küzdelemre, nivós mérkőzésre van kilátás.

A mérkőzés ezuttal — a mennyiben újabb esőzés közbe nem jön — a „Bácska“ rendes — tribün előtti — pályáján fog lefolyni a rendes helyárok mellett, a szövetségi bíró vezetésével, fél négy órai kezdettel.

> **Husvétkor kettős football mérkőzés a városligetben.** Husvét első napján fog bemutatkozni a szegedi új csapat, amelyről igen sokszor írták a lapok, hogy ezen csapat már most megállná a helyét a bajnokságban, amit mi is elismerünk, mert ezen csapatban fog játszani Berke, Sajó, Fürst, Kiss I. és Ludvig, akik Szegedi A. Clubnak erejét képezték a múlt években.

> **Husvét hétfőjén jön le egy budapesti kombinált csapat,** amely csapat erős dió lesz a Sportegyletnek, annyival is inkább, mert a Sport még az idén budapesti csapattal nem mérkőzött. — Helyárok a rendesek. Hölgyek beléptit nem fizetnek.

VAJDA FÉLIX dr.

fogorvosi működését a Paukovics-féle házában (Deák-utca, Kiskapolaánál) levő

FOGORVOSI MÜTERMÉBEN

megkezdette. Kantsuk-munkák, koronák, csapfogak, hidak, készítése, rendellenesen álló fogsorok vagy

fogak helyreállítása

amerikai metódus szerint. Rendel: délelőtt 9-12, délután 3-5 óráig. A technikai munkák saját technikai laboratóriumában készülnek. :-: 2343-7-4

Hol hirdessünk?

Egyedül csak a

„Bácskai Napló“-ban

mert ezáltal éri el hirdetéseinek célját. :-:

Szerkesztői üzenet.

Ferid. Nem tetszett olvasni a „Zombori farizeusok“ című cikket? és az aláírást? Kár; ráismert volna a maga teljes egészében.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Bűnügyi főtárgyalások.** A szabadkai kir. törvényszék, mint büntető bíróság által főtárgyalásra kitűzettek a következő ügyek:

Április 10-én: Radajkov Dusan hamis eskü büntette. Jaity Lázár és 1 társa csalás büntette. Matkovics András lopás büntette. Marcinkó József lopás büntette. Scheffer Sándor (fogoly) erőszakos nemi közönséges büntette.

Április 12-én: Cimber János és 1 társa lopás büntette. Pesti Aéla és egy társa súlyos testi sértés büntette. Kráhl Ferenc és 2 társa gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vétsége. Neorosics Mátyás lopás büntette. Nagy Antal súlyos testi sértés büntette.

Gábor sohasem jön vissza...

Írta: Dankó György.

Ugy tűnt fel előtte, mintha egy nyári vasárnap délután lett volna. Felhőtlen azur mosolygott alá s a lugasról lankadtan lógtak le a levelek. A bányadt kerti virágok munkáméhek döngicséltek és arany-szárnyu lepkék kergetődtek a légben. A lugasban sűrű, nagy szőlőlevelek árnyéka sötétlett és úgy tűnt fel, mintha a kis lugas központja lett volna a környék ünnepies vasárnap délutáni esendjének és nyugtalan, ujjongó lelkének jól esett a távoli harangzúgás tompa hanglegébe. Hátradólt a nád-székben és apró cipővel öntudatlan buzgalommal rugdalta maga elé a homokot. Mosolygó arccal nézett Gáborra, aki egy szőlőlevelet gyűrögetve hallgatta.

— Tudtam, hogy visszajön, Gábor!... Tudtam, hogy van alapja annak a rejtelem-szerű hitnek, mely hosszú, unalmas, fázós éjszakáim alatt felrajzolt érzékekkel alkotott el és tudtam, hogy Pillangókisasszony vágya nálam valóra válik és hogy én nem fogok magában csalódnai... Néha itt ebben a napsugaras, édes emlékekkel teli lugasban, mikor a jövőm képe egy nagy, tépeidő álmodozásban megjelent előttem, voltak erőtlén pillanataim is és ilyenkor két nevétségesen fájó könnyecppben eltucsztam magától és azt hittem, hogy maga rossz és megcsalta a szívemet...

— ... Nem is nevet ki érte? ... Szembe akart nézni Gáborral, de az elkerülte a tekintetét és félig lehuny szem-

pilákkal maga elé nézett s mintegy magának szólva, mondta:

— Es én olyan hálátatlan voltam!... — Nem... azért ne vádolja magát, hiszen minden percét lefoglalta az a küzdés, amellyel megállapította oly szépnek ígérkező karrierjét... és ebben a küzdelemben én csak utjában lettem volna...

— Igen, egy éve tényleg nagy megpróbáltatásokon mentem keresztül. De azért tudom, hogy nem menthet semmi. Az én kislelküségem nem érdemli meg a maga jószágát. Amióta elmentem egy sor irást sem küldtem magának... pedig megkaptam azt a mindent megbocsátó, vádtalan kis levélkét, a maga irását...

Erzem, hogy közönséges tucat ember vagyok, tele ellaposult gondolatokkal és hitvány érzésekkel. Az én életörömöm és bánatom, ami egészen lefoglalta minden percemet, dübörgő, zakatoló, kattogó gépek voltak... a fehér gőzpárák forró ködében nem gondoltam én soha másra, csak a vasóriásokra és azt hittem, hogy ebben a nehéz, érdekes munkában van az igazi életcél, mely minden mást kiközösíthet.

... Aztán egy tavaszi alkonyon, a fesledő élet buja mámorában, amint a ligeten keresztül akartam menni, közel hoztam a padon ketten ültek. A fejük puhán összedőlt s a leány szelíden elnézett a fák közé s a szemében ott égett minden... minden, amit boldog megadással csak várhatott az élettől. Cinikus mosolygással egy másik utra akartam kerülni, de hirtelen visszahököttem és mint akinek lelkiismeretében egy sötét tudat borzong s lopva el akar surranni arról a helyről, amelynek látása kiméltlenül belemarkol a lelkébe, úgy álltam ott és a hátam borzongott. Lehajtottam a fejem, lassan, sötétlen odanéztem a pad felé és az a csók... az az édes, vergődő, hosszú csók, amit láttam, lealázó vádként összeroppantott... Maga jutott az eszembe...

Mikor hazaértem, szerettem volna megsemmisülve elsüllyedni... de csak térdre estem... Tudom, hogy nagyon, nagyon hitvány voltam, el tudtam felejteni egy érzést, meg tudtam tagadni egy perzselő vágyat, mely legszebb éveimen átkísért. Felcséréltem a szerelmet a rajongással és nem éreztem, hogy a realizmus az legész prózaiasságig lealacsonyított... De ne higgye azért, hogy a lelkiismeret szava ingatott vissza. A vágyódás kergetett ide, hogy legalább megláthassam magát és a bocsánatáért könyöröggessek...

Abrasits Mihály és Társai

épület-bádogos és vízvezeték berendezők

SZABADKÁN,

Kölcsey-utca 254. sz., a főposta mellett.

Elvállalnak

az épület-bádogosságban és vízvezeték szerelésben

előforduló minden munkát a :-: legdiszesebb kivitelben. :-:

Készítenek:

toronyfödést, villamhárító felszerelést, :-: fürdő és klozet berendezést, :-:

és csatornázást.

csatornázást.

:-: Telefon szám: 154. :-:

— Ugyan, hagyja, Gábor, most visszajött, itt van, maradjon meg a multból csak az a számunkra, ami szép volt és ami közel hozott bennünket egymáshoz... Maga pedig ismét a régi, jó fiu lesz... Ugy-e? Es Gábor megcsókolta a kezét.

Aztán gyöngöden, szelíden játszadozni kezdett az ujjával és a lány boldog mosolygással elgondolta, hogy a játszadozás a Pillangókisasszony lelkébeo testepedő vágyakkal teli, fájó bánat után álmotag, me-rengő derűt áraszt szerte s a kézsókba és és a bársonyos simogatásba a szerelem örök érzése remegett bele...

*

Künn csunya, szürke hajnal derengett. Az eső monoton zuhogással csapdosott és lomha, ólmos felhők usztak az égen. A csatornacsöben zajos hányódással futott alá az esővíz... Szomorú, usalmas, fázós volt a hajnal.

... Még álmódott. A keze végigsiklott a párnán és vékony, finom ujjai esőndesen játszadoztak. Mosolygott. Es mosolygós arcára legyan, bájosan rárajzolódott álmódolásának verőfényes derűje s halk pihégését megszakgatta egy megálmódott, szerelmes kézsók...

... Még nem ébredt a nyári délutánból az eső hajnalra... Még látta őt és hallotta bünbánó szavát... Még nem tudta, hogy alvó mosolyát az ébredés szétdulja a való keserves könyeivel... Még nem tudta, hogy Gábor sohasem jön vissza...

Hiába.

*Ott láttalak jönni gyakran le a lejtőn,
Amint imakönyvvel a templomba mentél
És néztem utánad sóváran, epedőn.*

*Tetszett piros arcod, tetszett két nagy szemed,
Mikor biztatón reám tekintettel,
És én azt gondoltam; szívem már a tied.*

*Tetszett a termeted, hajlékony járásod.
Felső, piros ajkad s édes mindenséged
Tavaszi színekben kacéron pompázott.*

*És én már azt hittem: ime, itt a tavasz,
Meggűntek végre a nagy várakozások,
Illatos levegőt, virágnylást hozasz.*

*Jaj, mert én azt hittem: már szerelmes vagyok,
Duzzadt ereimben friss vér buzog, pezsdült,
És szűnnek az álmok, a szépek, a nagyok...*

*Eh! — de mind hiába, lelkem ligetében
Nem nyílik illatos, szép májusi rózsza,
Szívem halkán dobog, bús józanul, ébren.*

Tompa Ferenc.

Uj küzdelmek előtt.

Irta: Váczy Béla György.

A mai Magyarország.

Nemrégiben — egy nem kis feltűnő keltő könyvecske hagyta el a nyomdát. Vékony füzet, két ivnyi terjedelmű mindössze, de tartalma ránk magyarokra nézve fontosabb, hatása nagyobb, mint sok vas-kos foliánsé. A könyvecske címe „Uj Magyarország“, szerzője Szemere György.

A társadalmat helyesen megfigyelni tudó, jeles író e művecskéjében lefesti szerencsétlen hazánk rettenetes képét. Szomorú és csaknem reménytelen ez a kép. Sötétek a színei, de hűek.

A komoly olvasó megborzad láttára és segíteni szeretne a helyzeten, a könnyelmű pedig magába száll és gondolkodóba esik.

De ennek meg van a magyarázata. Hiszen ha egy kicsit gondolkodó ésszel szemléljük a mindannapi életben lépten nyomon feltűnő, kirívó jelenségeket, ma-

gunk is tapasztalhatjuk, hogy a nemzet fejlődési iránya természet ellenes.

A hajdanta híres magyar faji erő, önbizalom, politikai bölcsesség, erkölcsök és hazaszeretet, amely kvalitások a legintenzívebb nemzetközi veszedelmekből is mindenha kirántották a magyart, skartba téve.

Emez erőtenyezők helyét a haladás jegyében iktatott, de valójában a felforgató tendenciák posványából kikelt hamis jelzavak és irányzatok, megtévesztő bolygótűzök: a nemzetközi szocializmus, utilitarizmus, szabadgondolkodás, felekezeti különiség, sőt istentagadás foglalták el Ujmagyarországban. Az eszközök az ujmagyarok kezén: a régi dicsőségek, hagyományoknak, keresztény szellemek, történelmi osztálynak, mindennek, ami szent volt és nagyot alkotott, kigunyolása, megbuktatása, a tulajdon szentségének a lerombolása a szekularizáció sürgetése által, a keresztény szellem meghamisítása s helyettesítése az ingatag értékű, ugynevezett szabad népjóléti és erkölcsi törvények propagálásával.

A tendencia egyszóval: megsemmisítése mindennek, a mi dicsőségesen bevált egy évezreden át s hirdetése egy bizonytalan, sőt biztosan vészes, mert erkölcstelen, kalandorszerű, viharos fejlődési irányzatot provokáló eszmékörnek.

Hullámvölgyben?

S bár én is jól tudom, hogy nemzetünk fejlődési irányának képe — a történelem tanítása szerint — a hullám vonal s bár nekem is meggyőződése, hogy a nemzet dekadenciájának okai speciálisan társadalmi és politikai uton ismét megszüntethetők, még sem merem Szemerével együtt azt állítani, hogy a közéletünk minden terén és a társadalom minden rétegében tapasztalható szomorú jelenségek és káros tünetek csak egyszerűen annak tulajdoníthatók, hogy most hullámvölgyben vagyunk.

Igaz, — hullámvölgyben vagyunk; de ez a hullámvölgy nem olyan közönséges és egyáltalán nem mondható természetesnek, mint a többi. Most is külső okok idézték elő a visszaesést, de ezt már nem hasonlíthatjuk történelmi példákhoz, sőt azt sem mondhatjuk, hogy ez a mostani lezuhanásunk magában rejti egy újabb emelkedés energiáját.

A dekadencia igazi oka.

Mert hiszen nyilvánvaló, hogy itt nem közülünk valók tervszerű akciójával állunk szemben, senki által kétségbe nem vonható, hogy a mostani hullámvölgybe egy faji sajátágainál fogva haszonleső kalandorokból álló tábor taszított bennünket.

Annyit Szemere György is konstatál, hogy a szomorú felfordulást egy épen nem fölényes egyénekből álló kisebbség okozta, mely még csak nem is a nemzet igazi kisebbségét képviseli, mert hiszen rajta kívül áll; nagy részük szívós faji jellegűknél fogva sohasem volt és nem is lesz asszimilálható. De ez, szerintem, nem elég. Ez kerülgetés és burkolás, mellyel csak elmérgesítjük a helyzetet, de meg nem is áll érde-
künkben takargatni a más bűnét, az az idő meg már rég elmúlt, melyben még remélhettük, hogy észretérnek, ha meglátják, hogy a nemzet ébred.

Ki kell tehát mondanunk nyíltan, hogy a magyarsággal érdékközösséget nem vállaló, még a saját szektájukbeli jobbindulatu elemektől is önmaga által separált zsidóság az a terrorizáló kisebbség, amely hol hazafias, hol ultranemzetközi mesben, vagy mint legutóbb oly gyakran tapasztaltuk, egyszerre mindakettőben, mindig kitűzött célja felé, megrontásunkra törekszik.

Céljuktól tagadhatatlanul kisebb latitűd választja ma már el őket, mint amikor hozzáláttak terveik keresztülviteléhez. De ehhez az eredményhez is nagyrészt mi segítettük őket.

Büszkék és gögösök voltunk, erőnket a testvérharcokban, a felekezeti villongásokban, egymással való erőmérkőzésekben pocskoltuk; becsületesek és jellemesek vol-

tuok s azt hittük, hogy miodecki az; vakok és hiuk voltunk s ha megláttuk is itt-ott a fejét egyre merészebben felűtő galád ellen-séget, az hiúságunkat legyőzgetve, rábírt bennünket arra, hogy elfordítsuk fejünket onnan s másfelé nézzünk.

Hibásak vagyunk tehát — akármilyen nehéz is beismerni hibáinkat. Mi növeljük veszedelmessé az ellenség lekicsinylett törekvéseit s csak most vesszük észre magunkat, mikor márők minden téren készen állnak, hogy többé nem is igen takargatott céljaik érdekében egy elkecseregett, végső küzdelemben legyárjenek bennünket.

Hibáinkat csak úgy tehetjük jóvá (pedig jóvá kell tennünk, mert másképp elveszünk), ha mi is készülünk erre a küzdelemre.

Keruj Janó!

Megálltam a Vág partján ott, a hol a suhogó folyó könyök alatt nagyot kanyarodik csak azért, hogy a Dunáig százszor ugyanazt tegye.

Mindenütt esend.

A pelyhedző korai nyárfák a sétány szegélyén a törpe fűzek lombtalan társaságában az alkonyodó esthajnal pirjában égtek és csak olykor robbentek meg ágaikkal, ha a Likava várától egy-egy fuvalom lehelt rájuk. Nem igen néztem a Csobráty hatalmas vállain kéklő fenyűket, gondolataimmal inkább a Vág hullámain időztem és néztem a mederből kifehérlő kavicsokat, számitva azt, hogy mikorra gördül le egyik-másik a maláta fűzesekkel szegélyezett öreg Dunába.

— Istenem! sóhajtottam magamban, hány hét veti le ezt az ormótlán, durva kavicsot alföldi szülőházamba, a hol ilyenkor március végén a Dunapart mezőkön sárga kis libák tépik már a gypet, míg én itt a hideg tót széltől végig gombolt téli kabátban járok.

Addig-addig cimezgettem gondolataimat a kalocsai rétekhez és ibolyás berkekhez, a mig egyszeresak hosszukás targoncán mosni való ruhát, mosólábat és sulykolót hozó lány tünt fel velem szemben a másik parton.

Megáll és körül néz, majd messze kémlel a vízfelületen. Csupóre teszi a kezét és figyel a Revuea hordta sziget elejére s mivel semmi pont sem mutatkozott a rengő hullám hátán, a mosólábat beállította a vízbe, azután ráfektetett valami tarka ing felét és sulykolta egyhangú, zuhanó ütlegelésekkel.

— No ez vár valakit vagy valamit. feleselgetek önmagammal. Elárulta a magaviselete is, mert néha-néha a sulykolás közben oldalt tekintett.

Már a jegygyűrű vékony holdkarikája is felaranylott az alkonyat utáni ég palástján és sápadt fényét a Vág hullámain játszatta, a mikor gyors vonulással két-három tutaj kezdett egymás után lefelé siklani. A leány erre beljebb rakta a mosólábat és a dolgozóhoz már danolt is valamit.

A tutaj élén nagy karimás tót legény kezelte a kormány rudat sűrű meg-megbilentéssel, hogy a rakoncótlan víz sodrát engedelmessé szorítsa. Mögötte a tutaj derekán deszka szálaból hevenyészett kunyhó előjén tűz rakás lobogott, a melynek a piros fényénél fehér kendős és bőrködmönös anyóka üldögélt.

Térült-fordult a tutaj és szembe ért a leánnyal, majd irányt változtatva a part felé tartott, a hová a kormányosa a szemére vágott kalapja alól ugyancsak élesen figyelt.

Csak ennyit hallók a legény hangjából-hogy kiáltani kezdett:

— Anyicska?!

— Anó... anó... hej... hej!

igen, igen vág rá a leány felelete.

A legény erre határozott kanyarodással kifelé törekedett, miközben kéziatgetve kiabálja a leány:

— Keruj Janó! — evez János!

A tutaj ezalatt azonban kiköt, a legény és a leány lármája között.

Anyicska most jobbra-balra forgolódik, a mosólábat kiemeli a Vágból és kiteszi le-gelészni a partra, a hol a kimosó fazék ruha

és sulykoló vize csepegvé pihentek a talicskában. De a legény se télenkedik, hanem végzi a dolgát, azt t. i., hogy kiköti vastag kötéllel a tutaj lovát, a melynek széles hátán jött eddigelé habtajtékosan, azután borju szájás, lobogós ingujját megrázva megöleli a leányt.

Es Anyicska nem is ellenkezett sőt úgy láttam, várta is a kedélyes viszontlátást, mert szívesen omlott a legénye karjába. Az anyóka különben oda se nézett, hogy mi történik a fiatalok között, előbbre valónak látta, hogy a tüzre forgácsot vessen.

En csak álltam a jelenetek alatt, mintha gyökeret vert volna a lábam, közben néztem erőlködő szemmel és kíváncsian, hogy mi lesz a folytatás.

A legény berakta a tutaj hátára a lány ruháit és mosószközeit, majd mind a ketten oda léptek a tűzhöz és ettek az anyókával.

Éttek és nem beszéltek.

Végre a hangtalan vacsora után kisvártatva a fiatalok egymáshoz simultan a tutaj széléről szemlélték a habokat, a holdas eget, a pislákoló csillagokat és a sötét párákba burkolt Csebratyot. A legény még a karjával mutatta is, a mit látott a remek estből, holdfényes hegyek és csucok által beharapdált égpereméből.

Egyszer csak eloldódott a kötél és vad sügással surrant lefelé a nyárfák és fűzbokrok alatt a tutaj magával vive anyókat, kunyhót, tüzet, kormányos legényt és szerelmes leányt.

Meghatva néztem, úgy, amint távolodtak az esti tutajozók után és elmélázva gondolkodtam azon, hogy mily kevés elég a boldogsághoz: Vág, legény, tutaj és leány.

Hazafelé haladtomban még mindig előttem káprázott a szerelmesek képe a gyönyörű esttől keretelve. miközben halkán dudorászgattam a tutajos tónak a vízi járművéről hozzám visszaesapódott nótáját:

— Trunkove djouese jaksza más, ktora sziti moja?!

Kökényszemű leány, aki az enyém vagy, hogy vagy?!

Tóth László.

Kömleai passiojátéka Zomborban.

„Jézus élete és halála“ címen Kömleai Károly Gyula az Oberammergaui passiojáték mintájára legutóbb Zomborban rendezett a városi színházban több napon megismételt előadást, melyről a következőkben számol be tudósítónk:

Kömleai Károly Gyula és impressario Magyarországon is megakarja honosítani Oberammergau magasztos passiojátékát.

Ha a mi isteni Mesterünk áldott életét és halálát szemléltető képek s csendeselmékedésekből leszűrt impressiók is élénken állítják előnk, — csak fokozottabb lesz a hatás, — mikor husból és vérből való színjátások jelenítik meg előttünk az édes jó Údvözítő kinteljes szenvedését.

Most már csak az a kérdés: helyes dolog-e az Istenember alakját színpadra vinni, ha még oly nagy művész alakításában is?

Megoszlanak a vélemények pro és kontra. S vajjon akadhat-e profán művész, ki a Megváltó egyéniségét úgy tudja érvényre juttatni, hogy abban legalább nagy vonásokban felecsillanjon az isteni természet fény sugarára is? — Ha az első kérdésre adandó igenlő választ koncedáljuk is, a másodikra határozottan tagadó választ kell adnunk. Nem, az Istenember egyéniségét valamiképp is felérteni, csak elméledő, tökéletes lélek képes.

Ez a körülmény magyarázza meg aztán azt a hangos tiltakozást, mely lelkünkben Bihari Akosnak Krisztust kreáló játékára fakad. Az én Jézusom lehetett szelíd, alázatos, gyengéd, könyörületes, — de nem pózolt, nem volt benne egy csepp sentimentalismus, páthosz, gyámoltalanság, kétségkedő gyengeség. Hisz Ó Istenember, az élő Isten Fia volt még ott a mienkhez hasonló, megkínzott, elgyötört testben is s amikor ott vergődik a szenvedések tengereiben, akkor is fentartja, felemeli, erősíti Őt az Ő mindenható isteni ereje, az az erő, melynek egyetlen megnyilatkozására porba hull az elfogatására küldött pribékesapat.

Nos, ha Bihari alakításában szemléljük őt — hogy egyébről ne beszéljünk — akár a keresztuton, akár a gyalázat fáján, önkéntelenül is elröppen ajkunkról a szó: Nem, jóságos Jézusom, te még akkor is, mikor szent testedben nem volt semmi épség, még akkor sem voltál ily tehetetlen, gyámoltalan, hisz mindenható isteni erőd az föntartott téged!

A fentiekben persze meglehetősen magas és némiképp ideális nézőpontot rögzítettünk meg a színpadra vitt Jézus megszemélyesítője számára, mert egyebekben Bihari művészetéről, ambíciójáról s tehetségéről kétségkívül csak elismerőleg szólhatunk.

A magyar passiojáték uttörői közt van Kömleai állandóan szerződötetett szereplője: Ficzay Károly is, ki Judás szerepében látunk a deszkákon. Természetes arberendezése maga predestinálja e kétségkívül nehéz szerepre, melyben változatos drámai emóciók, a meghasonlott lélek, a pokol gyötrelmeit szenvedő, kínzó lelkiismeret kitérőseit kell kifejezésre juttatni. S ebben Ficzay bizonyára művész, — sőt valóságos mester! Magánjelenései s különösen kétségbeesése oly hatásos, hogy ebben tán csak épen a professionista Bihari kerülhetne egy sorba vele.

A passiojáték többi szereplője Zombor város intelligens kath. közönségnek amatőrjeiből került ki. Az az hogy még csak nem is mind műkedvelők! Hisz a legtöbbje tán most került először a lámpák elé. Valóban derekas munkát végeztek s megfeszített igyekezettel dolgoztak, hogy alig pár nap alatt színre hozhatták ezt az elég hatalmas koncepcióju darabot.

Az előadást Jovánovits Leona urleány prologja vezeti be Reviczky „Miatyánk“-jával. Biztos fellépés, rutin jellemzi előadását, amit a II. és III. prolog előadójánál: Radány Gabriella; Heisinger Aranka és Khloyber Lili árleányok deklamálásakor is jóleső örömmel konstatálhatunk.

A többi hölgy szereplők közt elsősorban is Máriáról (Józsi Irén) kell megemlékeznünk. A színen ott láttunk magunk előtt egy igazi Madonnát, de nem azt, akit vártunk, nem a „Mater dolorosát“, nem az anyát, a kinek 33 éves fia van s kinek szívét most már egyenként járja át a jámbor Simeon által előre jelzett hétszeres nagy fájdalom. — Ettől eltekintve azonban bámulva láttuk az ő színező képességét, az emberi érzések kitérőseinek érzékeltetését a bethánini bűszűznél és a kereszt utján s alakítását így is igen sikerültnek mondhatjuk.

S milyen lehetett Magdolna, a bűnbánó? „Sokkal nagyobb, testesebb; alakjában és mozdulataiban hevesebb, mint Mária. A szenvedély és bűnbánat, valamint az iszonyu fájdalom által szépsége föl van dülva és majdnem irtóztató és visszataszító szenvedése féktelen dühe által. Ruhái nedvesek, sárral bemoeskoltak és rendetlenül csüngnek a vizes, összenyomott fától alatt; úgy néz ki, mint egy örült“ — írja róla egyik igen szép régi könyvünk.

S ha a passiojáték Magdolnája (Kekezovich Aranka) külsőleg nem is volt ilyen, de igen szépen, biztosan s hatásosan játszott,

Serafia, Sirák felesége kis leányával együtt lefátyolozottan lép Jézus elé a keresztuton s ottani szokás szerint fehér vászonkendőt nyújt feléje, hogy a szenvedő Údvözítő azzal törölje le a vérverejtékes szent arcát. Neve a vera ikon, igazi kép után, mely a vászonkendőn maradt, ezentúlra Veronika lesz. S bár a színpadi Veronika (Kekezovich Piroška) nem úgy nézett ki, mint aki Máriánál öt évvel idősebb, — nagyjában helyesen fogta fel szerepét és a megkapó szomorú találkozás emléke fölött érzett behatásoknak kellőképp tudott kifejezést adni.

Az urak közül nagyobb szerepkör jutott Körmeny Imre mőnöknek, ki a Bpesti „Uránia“ színházban már évek óta többször játszik nagy sikerrel különféle darabokban. Előadásában azonban jobban szerettük volna kidomborítva látni azt a kaján boszúvágyat, ördögi simulékonyságot és triumfáló kárörömet, mely Kaifást elfogta akkor, mikor a gyűlölt, halálra keresett Názáretit ott látja maga előtt.

Ámon főpap (dr. Müller János) mint intrikus kabinet alakítást nyújtott. Kitérő gondos kidolgozás s az a feltűnő otthonosság a deszkákon nagy hatást ért sikerében méltán helyezi őt Pontius Pilátus (Tunner Nándor hírlapíró) mellé, ki a Munkácsykép Pilátusának valóságos a teregója volt. Az olygareha gőg, a fitymáló kényuri tempó, majd meg a hatalomvesztéstől remegő gyáva meghunyászkodás kifejezése egyképen mesteri módon sikerült neki. Tökéletesebbet e szerepben alig adhat bárki is. Az imént még fenhéjázó, merev büszkesége végre is odaviszi, hogy belső szolgálja (Pálffy Lajos) által nyújtott edényben megmossa kezeit s pálcát törve Krisztus fölött, a zsidók kényére bizza őt.

Komoly méltóság, ragaszkodó vonzalom jellemzi Péter apostol (Magassy Antal tanár) és János (Schüssler Ferenc) játékát. S az utolsó vacsora fenséges ensembléjében pompásan belevág a többi apostol: Binder Jenő, Jánossy Károly, Ergh Mihály, Tunner Adorján, dr. Schmidt Konrád, dr. Vasáry Dániel, Pinterovits Jenő Kovács Kálmán, Paresetich László és dr. Agyits János, jobbára néma szerepé is.

Nikodemus alakításában Kovács Antal tanár, arimathei Józsefébeu Binder Jenő, cyrenéi Simonéban Kaczvinszky Pál ur — mutattak fel méltányolható sikert.

Pilátus jegyzőjén (Deogárió István) meg a következők szerepeltek a színen: Jusits Margit (Gábor arkanyal), Gráf Margit, Hauke Piroška, Horváth Mancsi, Horváth Margit, Husvéth Irénke, Józsi Sári, Jussits Ilonka, Knippl Ferenc, Lovassy Olga, Mérő Jolán, Purmann Aranka, Storteczky Ilonka, Wolff El a, Zombory Ilonka (jeruzsálemi asszonyok), mindannyian korhű jelmezben s kétségkívül ügyes csoportosításban, ami különösen a záró tableaux felállításában tünt elő megkapó kedvességgel.

A darab énekszámaikat Szántó Károly karmester dirigálta jól betanított énekkarával, melyben ott hallottuk Il és Vilma k. a gyönyörű magas sopránját is.

Kömleai Károly Gyula a passiojáték szervezője és vezetője az előadás bruttó jövedelmének 5 százalékát a Zombor városi szegényalaprak juttatja s így az Ur Jézus nagy jóságát az ő színpadra vitt szerepeltetésével is megérzik majd némiképp a szegények s elhagyottak, kiket ő itt a földön annyira szeretett!

K.

Imakönyvek

magyar, bunyevác és német nyelven, egyszerű és legfinomabb kötésekben, valamint

husvéti képeslevelező-lapok

legnagyobb választékban kapható:

KRÉCSI A. NÁNDOR

könyv, zenemű és papirkereskedésében
Telefon 2—83. SZABADKA, Deák-utca.

Április 7.

Ikt. 4439 1912. Tlvi sz.

Hirdetmény.

A szabadkai kir. törvényszék mint telek-könyvi hatóság részéről közzé tétetik: miszerint a magyar kir. államvasutak Szabadka-bajai vonalának elsőrangúsításához az alább megnevezett határban kisajátított területekről elkészített összeírás, térkép és egyedi kimutatás hitelesítésére a helyszínére a következő határnap tüzetik ki, ugy-mint; Szabadka város nézve 1912 április hó 25-én délelőtt 1/2-11 óra; Szabadka állomásra.

Az érdekeltek felhívtnak, miszerint netaláni észrevételeik a fennebbi határnapon a bizottság előtt előterjesszék, különben a kisajátítás és a felvett térfigat, ugy a feljegyzett szolgáltnak a jogosultságok iránti kifogásnak többé tekintetbe nem jöhetnek.

Egyuttal felhívtnak mindazok, akik a fennebbi határban a fenti vasut vonal számára kisajátított területekért járó és az egyedi kimutatás-ban kitett kártalanítási összeg mennyiségére nézve ellenvetéseket tenni akarnak, vagy ezen összegre bármí ezim alatt igényt tartanak; ezeket 1912 évi május hó 4-ig ezen telekkönyvi hatóságnál annál bizonyosabban bejelentsek, minthogy a később jelentkezők észrevételeire s igényeire semmi tekintet nem lévén, a kisajátítási és kártalanítási összeg annak és azon mennyiségben fog kiadatni, a kinek nevére és a mely összeggel az az egyedi kimutatásban ki van téve, a bekebelezett vagy felülkebelezett tételek pedig ezentul a kisajátított területről hivatalból le fognak töröltetni.

Az összeírás, térkép és egyedi kimutatás a telekhiyatában betekinthező.

Kelt Szabadkán a kir. törvényszék mint tlkvi hatóságnak 1912 évi március 26-án.

Balogh s. k.
kir. törvényszéki bírő

2367. 3-3.

„Berlini Victória“

Altalános Biztosító Részv. Társaság.
Alapított: 1853.

Biztosítási állomány 1910. végén K 2.273943.548

Elfogad: Életbiztosításokat nyereség-részesedéssel. A tiszta nyereség 90%-a a biztosítottaknak szavatoltatik. Az 1910. üzletévre 36.680.194 kor. utaltattott át a biztosítottaknak mint nyereségrészesedés. Már 1878 óta az összes díjfizetések 3%-ával emelkedő osztalék fizettetik ki.

Példa: 10.000 koronás előrés és halál esetére szóló biztosítás 25 évi időtartamra egy 30 éves egyénnek osupán 5681 koronájába kerül.

Rövid, világos biztosítási feltételek fentartások nélkül. — Népbiztosítások heti 10, 20, 30, 40, 50, 60, 100 stb. fillér díjbefizetésekkel orvosi vizsgálat nélkül.

Életfogytiglani biztosítás: 1899

vasuti- és gőzhajó-szerencsétlenség ellen.

A díj csak 1 évig fizetendő heti részletekben.

Ervényes az egész élettartamra az egész földön, európai folyóvizeken és tavakon.

Példa: 10.000 korona halálesetre, 15.000 korona teljes munkaképtelenség esetére, 5 korona naponként sérüléseknél. — Csak egy éven át hetenkénti 1 korona mellett.

Mindenemü felvilágosítással szolgál a Helyi Vezérügynökség I., Eötvös utca 108. szám. — Telefon szám 612.

1139/11kv. 1912. sz.

Arverési hirdetmény és feltételek.

Lulics Jakab szabadkai lakos végrehajtnak Mukics Istvánné sz. Kuluncsics Teréz szabadkai lakosnő végrehajtnást szenvedett elleni végrehajtnási ügyében a kérelem következtében a végrehajtnási árverés 60 k. tőkekövetelés és jár. kielégítése végett az 1881. LX. tc. 144 §-a alapján és a 146§. értelmében a szabadkai kir. tszék. (a szabadkai, kir. jbiróság) területén lévő Szabadka városban fekvő, a szabadkai 2871 sz. betében 3294 hrszám alatt foglalt 97 négyszögöl területű, IV. kör 203 sz. a. lakházra és udvarra 3184 k. ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

Az árverés megtartása határidőül 1912. évi április hó 24. napjának d. e. 9 órája ezen kir. tszék árverési helyiségébe földsz. 22 ajtó tüzetik ki.

1. Ezen árverésen a fent körülírt ingatlan a kikiáltási ár 1/3-án alul eladatni nem fog.

2. Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsártnak 10 %-át vagyis 318 k. 40 fillér az 1908: 41 tc. 25 §-a értelmében kiegészítendőleg késpénzben, vagy az 1881. LX. tc. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. november 1-én 3333 sz. a. kelt m. kir. igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. tc. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Szabadka, 1912, február 1.

Balogh s. k.
kir. tszék bíró.

2379. 1-1.

Balogh s. k.
kir. tszék bíró.

2379. 1-1.

Balogh s. k.
kir. tszék bíró.

2379. 1-1.

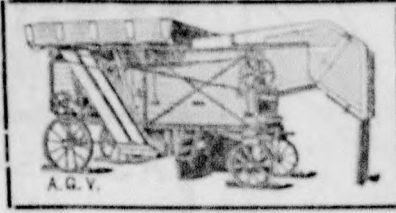
Balogh s. k.
kir. tszék bíró.

2379. 1-1.

Balogh s. k.
kir. tszék bíró.

2379. 1-1.

Eredeti magánjárdo lokomobilok 14 légkörnyomásra :: engedélyezve. ::
10 légkörnyomásu államgépgyári lokomobilok.

Szivógázmotorok

Kéveköto és marokrakó aratógépek.

Legújabb rendszerű vaterató golyós csapágyas :: eséplőgépek. ::

Fűkaszálók.

Benzinlokomobilok.

Nyersolajmotorok.

Fűkaszálók.

Merítőkanalas és tolóhengeres vetőgépek, Kalmár-féle rosták, Resicai ekék és egyéb talajmivelő eszközök; tengerimorzsolók, szecs kavágók és darálók.

Teljes malomberendezések! Takarmánykamrák!

Szjak. Tőmitések. Zsákok. Ponyvák. Olajak. Zsiradékok.

A M. Kir. Államvasutak Gépgyára

Vezérügynöksége

szabadkai képviselőségénél (főpostával szemben.)

Csereüzletek. Kedvező fizetési feltételek. Állandó gépkiallítás.

Árjegyzékkel és költségvetéssel díjmentesen szolgálunk.

Telefon 637.

50-9

Telefon 637.

Szent Antal nyomda

és Irod.-vállalat m. sz. Szabadkán IV., Rákóci-u. 20. sz.

Szabadka sz. kir. város nyomtatvány szállítója

„BÁCSKAI NAPLO“, „NAŠE NOVINE“, Jó regények tóra, Pučka knjilica kiadóhivatala. — Közigazgatási, egyházi, ügyvédi, elemi és tanonciskolai nyomtatványok nagy raktára.

Ajánlja a helybeli és vidéki nagyrédmű közönség becses figyelmébe jól felszerelt a modern technika gépeivel ellátott

könyvnyomdai műintézetét.

Irodalmi művek, folyóiratok, üzleti könyvek, kereskedelmi nyomtatványok, falragaszok, esküvő, eljegyzési és bál meghívók, névjegyek, borítékok, levélpapírok gyászjelentések körlevelek, reklámnymtatványok jutányos s izléses elkészítését.

TELEFON SZÁM 300.

TELEFON SZÁM 300.

Kiado lakás!

Egy három szobából és a szükséges mellékhelyiségekből álló lakás, villany világítással esetleg istállóval

azonnal kiado

II. kör. Vesselényi-ut. 298. sz. alatt.

Bővebbet Báich István tulajdonosnál 199

Magános lakás több évre kiadó esetleg eladó.

Hol? Megmondja a kiadóhivatal.

2370-4-3

Arverési hirdetmény.

Alulírottak ezennel közhírré tesszük, hogy a szabadkai 17661, 19128, 19831 és 20019 számú betétekben felvett I. kör 89. összeírású számú lakházunkat és hetven kapa kelebiai szőlőnkét folyó évi április hó 12. napján délelőtt 11 órakor dr. Flatt Victor szabadkai kir. közjegyző irodájában megtartandó önkéntes árverésen a leg-többet ígérőnek el fogjuk adni.

Az árverés feltételei nevezett kir. közjegyző ur irodájában a hivatalos órák alatt megtudhatók.

Budapest 1911 március hó 29-én.

Lábas Gyula és neje Vidovich Julla

2369. 3-2

valódi orosz kalucsnikban
nagy választék.
Szabadka, Kossuth-utca.

Hirdetmény.

Szabadka szab. kir. város földmivesiskolájának borai a következő árak mellett értékesítettek:
1907. évi ő-borok (olasz rizling, kövidinka, ezerjő, szerémi zöld) literenkinti vételnél 80 fillér
50 literen felül literenkint 70
1907. évi vörös bor nagy és kis eladásnál egyaránt 1.20
1911. évi új bor literenkinti vételnél 64
50 literen felül literenkint 60
A literenkinti eladásnál helybeli átvétel értendő.
2376 3-3. Igazgatóság.

VIII. kör, Lakatos-utca 325. sz. alatti
ház szabadkézből eladó. A venni
szándékozók Perndl Adorján
bátmonostori rk. lelkészhez
forduljanak felvilágosításért. 2366-3-6

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű
közönséget, hogy tisztán kezelt rizling
boraimat
ezentúl állandóan 72 fillérért mérem az
utcaóra Ognyanov Gyurica vendéglős.

Alma és dió.

Friss vér narancs	Datolya
Erdélyi aszalt szilva	Zöldborsó
Mazsola	Saláta
Aprószőlő	Naspolya

stb. stb. kapható a legolcsóbb napi árban az új
déli gyümölcs üzletben a kiskápolnával szemben.
Telefon szám 631. Telefon szám 631.

Saját termésű
asztali fehér bor
literenkint kimérve 64 fillér
Kovács Antalnál
I., Damjanich-utca 29-30. sz.
2368-10-4

Bolt, iroda és raktárnak

való helyiségek május elsejére kiadóak —
Továbbá egy pár 4 hónapos fekete sely-
mes szőrű, sarga lábú patkány-irtó

taxi kutya eladó!!

I. kör, Wesselényi-utca 35. szám.

BALOGH GYÖRGY
háztulajdonos.

2375-3-3

Borszéki GYÓGYÉS ÜDÍTŐVIZ.

A SZÉNSAVAS ÁSVÁNYVIZEK
KIRÁLYA!

Kapható:

ifj. Illés Antal

gyógyszertárában

I. kör, Eötvös-utca 62. sz.

Két drb használt
egyszárnyu ajtó vasredőnnyel,
és egy irodai üvegfal eladó

Kaich Dezső
asztalosnál.

2346-10-10

Eladó ház
a Terézia
templom mögött
Vukovics-utca,
39. szám alatti

Palatinus és Bartus sirkőraktára

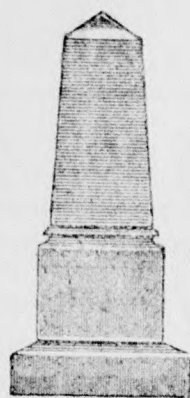
Szabadka, Deák-u. Huspiac

Nagy raktár:

**sirkővekben
és kőfaragó
munkákban.**

Legolcsóbb árak mellett készít
minden e szakba vágó munkát.

Márvány és kőfaragó telep V. kör, Biró-utca 60 sz.

2141-54

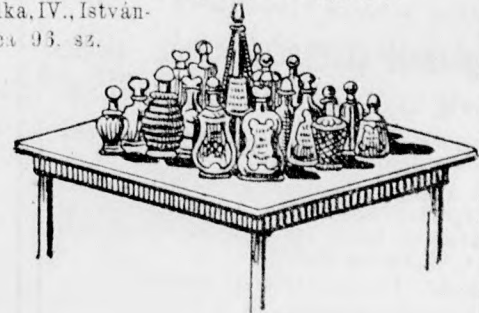

FLORA chemiai laboratórium és Parfumeria

Telefon 606.

Parfümjei és illúziói a legkellemebb és legtartósabb illatuak.

Szabadka, IV., István-
utca 93. sz.

2240-54
Ajánlom saját készítményű
SIRKŐVEIMET

a legolcsóbb gyári árban.

Elvállalok mindennemű **KÖFARAGÓ-
ÉS GIPSZMUNKÁKAT,**

betűk kivésését és aranyozását.

:-: Költségvetések és rajzok díjtalanul. :-:

Egyben felkérem a nagyérdemű közönsé-
get, hogy mielőtt bárhol sirkövet venne,
győződjék meg olcsó áraitól.

Fekete Dezső

:-: Szabadka, Deák-utca
Piukovich-ház (Huspiac.)

Gál Péter temetk. váll. mellett

